

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 29

Sreda, 11. aprila 1934

Leto IX

Eni iz bojzani — eni iz prepričanja

O svobodi in demokraciji pišejo povsod

Marsikomu je zaprlo sapo, ko je prišel brutalni naval na demokracijo. Toda ni treba mnogo misliti, da spoznamo, da sedanja politična kriza, ki se odraža v najrazličnejših fašizmih, ni primerna oblika človeške družbe, v kateri bi se človeštvo normalno razvijalo. Diktatura je srednjeveška oblika družbe. S kulturnim dvigom in z gospodarskim razvojem je namreč nastala povsem nova doba civilizacije, ki zahteva splošno sodelovanje. Današnje diktature grade svoj »renome« na gospodarsko in nacionalno avtarkijo, to je, fašistični diktatorji hočejo »osrečiti« svoje ljudi z ogradijavo pred drugimi državami in narodi. In morda je v tem praktično največji nezmisel in grobokop fašizma.

Fašizem ni nova iznajdba, ker so se v zgodovini večkrat pojavljali podobni pojavi z drugačnimi imeni. Fevdalizem v bistvu tudi ni bil nič drugega.

Sedanji fašizem je dobil svoj razmah iz Italije, ki ga je jel propagirati Mussolini pod dojmom na dobo starih patricijev in rimskega imperija. Zlata misel Mussolinijeva je dobrodošla umirajočim fevdalcem, denarstvenikom in hierarhijam, pa so zagnali hrup, presenetili svet ter hoteli spraviti ob veljavo demokracijo in uveljaviti princip »voditeljev«. S krikom in brutalnostjo je ta združena reakcija trenutno po nekaterih krajih imela uspeh.

Toda, kaj ta uspeh! Le sfinga je, mrtva kreature. Zakaj današnje razmere kategorično zahtevajo sodelovanje vseh narodov vsaj na gospodarskopoličnem področju. Kako naj živi posamezna dežela, posamezni narod brez stikov in sodelovanja z drugimi državami in narodi. Ali morda misli kdo, da bo ta ali oni voditelj uveljavil princip »voditelja« nad vsemi državami in narodi? Kako smešno je v tem primeru načelo »voditeljev«. To bi veljalo o gospodarstvu in narodih.

V poštev pa še prihaja drugo vprašanje. To je svoboda človeka, svobodno izražanje misli, svobodno udejstvovanje v javnem življenju. Ali kdo misli, da je mogoče kar zatrei nešteto dobrih misli, dobrih iniciativ v ljudeh. Teh ne more zatrei noben sistem in če jih zatira, ruši sam temelje pod seboj, da se zruši v prah in pepel.

Svobode misli, hotenja in udejstvovanja ne more zatrei nobena sila posamezniku. Še več, če se zatira svoboda mišljenja in udejstvovanja, se ustvarjajo notorično nova naziranja nelegalno, rastejo in strejo bariero, ki ovira njih razmah.

V razmerah razvoja družbe je torej podana nujnost sodelovanja med državami in narodi. Če fašistični režimi to sodelovanje zabranjujejo posameznikom in narodom, je povsem logično, da se mora pojaviti kljub terrorju nekaj nasprotnega. To nasprotno je nujno sodelovanje narodov, ki mu je edina zdrava podlaga zrela demokracija.

Ob tej priliki se zopet spomnimo na besede filozofa Masaryka, ki pravi, da fašizem spominja na stari vek, da je demokracija sicer še v otroških povojih, vendar pa ima bodočnost, ker je edina oblika, ki je vstanu urešiti resnično in lojalno sodelovanje med narodi.

Gospodarska kriza zahteva konkretne predloge

V narodni skupščini in v senatu je bila jako obsežna proračunska razprava. Zapisnik baje obsega 80.000 strojepisnih strani. Toda v vsej tej dolgi debati so govorniki govorili samo splošno in ob vtisku dojmov, ki jih doživljajo ali opazujejo v svojem ožjem domačem krogu. Navajali so kvečjemu še tupatam teze, ki so jih čitali. **Gospodarska politika bi se morala ravnati po socialnih razmerah, ker sicer se samo poslabšujejo in tudi socialna beda povečava.**

Iz celotne proračunske debate ni mogoče posneti, da bi se bila narod-

na skupščina zedinila na kakšen

Prezeli so takorekoč v narodni skupščini

kakor bi se bili hoteli nalašč izogniti

Vse drugo je to na primer na Če-

hoslovaškem, kjer so razvile parlamentarne ustanove najširše probleme in razpravljale o njih

stvarno, strokovno in z ljubeznijo

do najpopolnejših in najboljših reform.

Da je tako, dokazuje tudi amandement, ki ga je skupščina sprejela ob koncu proračunske debate in ki pooblašča vlado, da **vzpostavi vodilne gospodarsko politiko.**

Ironiziranje prvega maja

Dne 1. maja se umakne avstrijska republikanska ustava in z diktatom nezakonito okrnjenega parlamenta uvede nova ustava privilegiranih kast. Prvi maj bo posvečen novi ustavi. Kancler obenem grozi, da bo v

slučaju kakršnihkoli komplikacij čimbolj utrdil avtoritatorni sistem s primernimi osebami in novimi odredbami. — Po načelu »narodu pravice, kanclerju pa oblast«!

Nizkotna fašistična morala

Vesti o Severingovi kapitulaciji — aprilška šala

Višek fašistične moralne propalosti je dejstvo, da je fašizem razširil lažnjivo vest o kapitulaciji sodruha Severinga pred Hitlerjem ter razglašala sedaj, da je bila ta vest samo aprilška šala. Skrunjenje časti moža, v katerega imajo milijoni delavcev zaupanje in ki je sedaj bolan, je pa le čin duševne zlobnosti in perversnosti, ne šala. Vest ni mogla biti šala, marveč je bila le prostaška laž, ki jo je s slastjo pograbilo delavstvu sovražno časopisje ter jo je moral preklicati šele Severingov sin.

Naša slovenska publicistika še ni preklicala laži.

Najboljše izpričevalo poštenega poročevanja to ni.

Francija je pristala na defenzivni značaj oboroževanja Nemčije. Nova razorožitvena konferenca naj bi se sestala 23. maja. Francoski zunanji minister Barthou se je sestel s predsednikom razorožitvene konference, Hendersonom, ki je glede uspehov te konference zelo optimističen. Francija je pripravljena dovoliti, da se sme Nemčija do gotove meje oborožiti z defenzivnim orožjem (?! pod pogoji: 1. da se oborožene civilne organizacije odpravijo. 2. Francija bi omejila svoje oboroževanje na sedanje stanje. 3. Dogovor o omejitvi oboroževanja bi se moral izvrševati pod najstrožjo kontrolo. 4. Proti državi, ki bi prekršila dogovor o oboroževanju, naj bi se uporabile razne sankcije, v prvi vrsti gospodarskega značaja.

Tega prepričanja smo tudi mi, ker je logično. Staro srednjeveško šaro s principom »voditeljev« pa bo pokopal razvoj ob sodelovanju vseh onih, ki verujejo v človeka in njegov napredek.

Toda tega mnenja nismo samo mi.

Delavski nemiri v Ameriki

V Mineapolisu so brezposelni priredili demonstracije in so se zapletli s policijo v ljute poulične borbe, pri katerih je bilo 13 oseb težko ranjenih. Pred javnimi poslopji so postavljene strojnice. V rudarskih okrajih Uniontown in v Pensilveniji, kjer rudarji stavkajo, je prišlo do resnih izgredov stavkajočih proti stavkokazom. Vrženih je bilo več bomb in težko ranjenih večje število oseb.

Nemiri tudi v Belgiji

Krvavi spopadi med legijonerji in komunisti v Bruslju

Minulo nedeljo je prišlo v Bruslju pri otvoritvi doma nacionalnih legijonarjev do krvavih spopadov med komunisti in nacionalisti. Pri bojih je bil ubit en komunist, 9 legijonarjev pa ranjenih. Policija je zaprla večje število komunistov.

Vprašanje vstopa Sovjetske Rusije v Društvo narodov

je baje že končno veljavno rešeno in so se diplomatske priprave že pričele. Stalin zahteva za ta korak veliko koncesijo: Sovjetska Unija zahteva, da vse države sklenejo in podpišejo pogodbo o nenapadanju. Da vse evropske države podpišejo pogodbo, s katero se obvežejo, da bodo solidarno nastopile proti vsaki izvenevropski državi, ki bi hotela napasti kako evropsko državo. Dalje zahteva Sovjetska Unija, da se kompetence Društva narodov znatno razširijo. Če se ti pogoji sprejmejo, bi to pomenilo, da Društvo narodov jamči nedotakljivost mej Sovjetske države. Kakor angleški listi zatrjujejo, je Sovjetska Rusija pripravljena za protiuslugo sodelovati v garnaciji današnjih mej držav Evrope.

Tudi najbolj nazadnjaški krogi s strahom pred bodočnostjo pišejo o polomu fašizma. Glasovi kulturnih ljudi pa že tvorijo precejšen repertoar znanstvenih spisov o nujnosti in bližini jake in poštene demokracije.

Vatikan in Berlin se zopet kregata

Nacionalno - socialistična stranka je proglasila, da se člani katoliške akcije in katoliški omladinci ne morejo sprejemati v njeno članstvo, ker se jih mora smatrati kot pripadnike nemških pokretov, inozemskega izvora. V nekem tiskovnem procesu je državno tožilstvo tudi izjavilo, da je katoliški tisk v Nemčiji nepotreben.

Vatikan se pritožuje, da Nemčija izigrava določbe konkordata. Nemški škofje so imeli za Veliko noč precej samozavestne pridige. Papež priporoča nemškim katolicanom v nekem pismu, ki pa ga nemški časopisi niso hoteli objaviti, naj se pripravljajo na — mučenje. Torej, doživeli bomo morda kmalu, da bo ljubljanski »Slovenec« pisal o Nemčiji v istem tonu, kakor svojčas o Mehiki in Rusiji in o raznih framazonških vladah drugod po svetu. Ampak v Nemčiji danes ni več framazonov, saj jih je Hitler odpravil —? Seveda, če se poprej ne »poglihajo«.

Finančni polom Nemčije neizbežen

Koliko velja Nemčijo Hitlerjeva privatna vojska?

Hitler še vedno vzdržuje svojo nacionalnosocialistično vojsko. Na mesec velja ta vojska 66 milijonov mark ali letno 1.013.538.000 mark. V naši veljavi znaša ta strošek na leto 15 milijard dinarjev, to je skoraj eno tretjino več kakor naš državni proračun. Razumljivo je, da je šušljanje o bližnjem finančnem polomu utemeljeno. Fašistična vojska v Nemčiji šteje okoli 900.000 mož.

Kako fašizem zastopa delavce

Blagoslov klero-fašizma za avstrijske delavce

V Avstriji so vodile svobodne strokovne organizacije že pred krvoprelitjem pogajanja za kolektivno pogodbo med podjetniki in delavci stavbene stroke. Po razpustu socialistične stranke in svobodnih strokovnih organizacij so nadaljevali pogajanja klerikalni in hajmverovski komisariji. Pogajanja so končana, toda mezde so po novi kolektivni pogodbi znižane za 10 do 14 odstotkov.

To dejstvo pač ne potrebuje nadaljnjih pojasnil.

Tudi Torgler se je baje spreobrnil?

Komunistični poslanec in predsednik parlamentarnega kluba v nemški zbornici Torgler se je baje tudi izpreobrnil. Prosil je za vstop v fašistično stranko in avdienco pri Hitlerju. — Vest pravijo, da je bil že v procesu o požigu parlamenta malo borben. Tudi ni bil poslan v taborišče, ampak je ostal v berlinskih zapornih. Zaraditega, da se boji svojih bivših sodrugov. — Kako »iskreno« je opisano zopet to »izdajstvo«. Počakajmo!

Polkovnik Lindberg, ameriški letalski prvak je ponudil Sovjetski Rusiji svojo pomoč pri reševanju brodolomcev »Celjuskina« z ledene plošče. Sovjetska Rusija je njegovo ponudbo s hvaležnostjo sprejela, opozorila pa ga je na veliko nevarnost starta z Alske ob tem letnem času.

Kdaj bo že konec takemu početju?

Šesttedenska pogajanja na Jesenicah zaradi ene same osebe zaman in zastoj?

Jesenice, dne 8. aprila 1934.

Jeseniško delavstvo je skrajno razburjeno. Pogajanja za novo kolektivno pogodbo, ki so se pričela po znanem dopisu KID z dne 2. marca, so se nadaljevala v Ljubljani in zatem po obratih KID na Jesenicah, so se približala koncu. Doseženi so že bili sporazumi za obrate martinarno, mrzlo valjarno, žičarno, žebeljarno, prostor, mehanično delavnico itd., torej skoro za ves obrat na Savi, še Javornik in morda še kaj bi bilo potrebno, pa bi se lahko vse skupaj končno pregledalo in v celoti podpisalo. In ko so predsedniki vseh treh organizacij v petek, dne 6. t. m. pop. bili zaradi določitve teh končnih pregledov pri teh. ravnatelju Dostalu jim je ta izjavil, da on o vseh dosedanjih razpravah nima pojma in da zanj vsi dosedanja sporazumi ne — drže! Delavski zaupniki so strmeli in niso verjeli svojim lastnim ušesom. Kaj so se igrali menda šest tednov slepe miši? Kaj mar ne vedo, da so pri vseh pogajanjih obr. ravn. vedno znova in znova naglašali, da delajo vse sporazumno in s pristankom teh. ravnatelja Dostala? Toda — premagali so se in sprejeli stvar na znanje. Drugega dne so obiskali še

gen. ravn. Noota, ki je obenem s tajnikom dr. Obersnelom izjavil, da bo vse sporazume do torka pregledal in dal v tork k njim svoj pristanelek ali veto.

Med delavstvom je završalo. Prijavilo se je vse oblasti in odklonilo odgovornost za ev. razburjenje, ki bi jih povzročilo tako — lahko rečemo — nečuvno postopanje. Jasno je, da je bil današnji — šesti — javni shod nad vse dobro obiskan. Poročali so na njem predsedniki organizacij, poročala sta obadva gl. zaupnika, poročala je poleg tega še cela vrsta drugih zaupnikov in vsi so pozivali na še zadnjo solidarnost, obenem so pa naglašali, da mora v tork past odločitev zaradi kolektivne pogodbe, kajti takega postopanja jim je že dovolj. Saj to ni zdaj prvič, marveč je ravno ravnatelj Dostal že tretjič razbil pogajanja tik pred zaključkom. Tako vendar ne more dalje. Mestoma je bil shod zaradi ogorčenja in zgražanja zelo buren, kar je tudi dokaz energične volje delavstva, da se izzivati, še manj pa izzigravati ne bo pustilo.

Kocka se je že nagnila. Kako bo pa padla, je odvisno od postopanja vodstva tovarne. Naj pazi, da ne pade napačno!

Kako so sklicevali nacionalisti občni zbor Železniškega „Podpornega društva“?

Iz našega poročila o protestnih zborovanih aktivnih in upokojenih železničarjev, članov Podpornega društva železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru je bilo razvidno, kako velikansko ogorčenje je zajelo naše železničarje brez razlike prepričanja, pristaše svobodne strokovne organizacije in narodnjake, ker se je hotelo s strani ožjega kroga nacionalistov čez noč izvesti izredni občni zbor društva, ne da bi za to vedela ogromna večina članstva.

Ker razpošilja sedaj g. Zavadvav na eni strani popravke, da sklicanje tega občnega zbora ni bilo »proti zdravi pameti« in na drugi strani beležijo nacionalni listi, kakor da občni zbor sploh ni bil mišljen za 8. aprila, objavljamo danes pregledno sliko,

Kako so se vršili v Mariboru sestanki za volitev zaupnikov za občni zbor?

V kurilnici drž. žel. je članov okrog 200. Sestanek za volitev zaupnikov je bil javljen z majhnim listkom dne 28. marca ob 10. uri, čeprav se je sestanek vršil že ob 17. uri. Dnevni red sploh ni bil javljen. Večina uslužbencev, zlasti strojno osebje in ostali delavci niso o tem nič vedeli, pač pa je bil navzoč uslužbenec materijalnega skladišča g. Tumpej.

Progovna sekcija, koroška prog. Članov okrog 100. Sestanek sploh ni bil splošno razglašen, ampak je dobil nek nacionalist seznam članstva, na katerem so bili »zanesljivi«, ki se naj obvestijo, rdeče podčrtani. Sestanka, ki ga je vodil Ivan Šranc, se je udeležilo šest oseb in zopet g. Tumpej. Teh šest oseb je izvolilo Šranca za zaupnika.

Koroški kolodvor, postaja. Članov okrog 100. O sestanku, ki je bil 28. marca ob 15. uri, so bili šele isti dan obveščeni te oni, ki so bili popoldne v službi, po postajnem tajniku g. Kitaku. Prišlo je petnajst oseb in izvolilo g. Kitaka. Tudi tu je bil navzoč isti g. Tumpej.

Glavni kolodvor. Članov okrog 600. Sestanek nikjer splošno razglašen. Le zanesljivi »nacionalisti« so bili obveščeni 28. marca, da bo sestanek isti dan ob 19. uri v Narodnem domu. Prišlo je kakih 30 oseb, ki so izvolili g. Lovreca, bivšega načelnika v Poljčanah ter zvanjčnika Preloga in Okretiča. Posebno na glavnem kolodvoru so radi tega tihotapskega sklicevanja sestanka ogorčeni ravnotako narodni uradniki in delavci, kot marksistični.

Progovna sekcija, glavna prog. Članov okrog 100. Dne 28. marca so bili trije progovni delavci obveščeni, da je ob 17. uri sestanek, kateremu je prišlo 10 oseb. Izrec-

no je bilo rečeno, da se ostalim članom ne sme ničesar povedati.

Najhujše je bilo z upokojenci

Teh je članov okrog 1200. Za volitev zaupnikov, ki imajo potem na občnem zboru volilno pravico, pa so bili obveščeni o sestanku za 28. marca le nekateri potom posebnega kurirja dne 27. marca. Na ta sestanek jih je prišlo od 1200 članov šestnajst upokojencev, ki so izvolili 12 delegatov. Na sestanku se je še opozarjalo, naj ne razširjajo vesti o njem, češ da bi potem zvedeli tudi »krakererji«.

Nič boljše ni bilo v delavnici državne železnice

Tam je članov okrog 1900. Kako zanimanje je vladalo med člani, sta pokazali manifestaciji minuli četrtek z udeležbo okrog 2000 oseb. Sestanek članov delavnice za volitev zaupnikov 28. marca pa je bil tako »objavljen«, da je zvedelo zanj le 60 nacionalistov, ki pa so se tudi pri izbiri zaupnikov sprli in pri prvem sestanku niti niso izvolili zaupnikov. Ostalih 1800 članov ni smelo ničesar zvedeti.

In kaj pravijo pravila?

Ob sebi umljivo veljajo za izredni občni zbor isti predpisi kot za občni zbor. To ve vsak kmečki društvenik zadnje vasi na Pohorju in v Prekmurju in gotovo tudi v Kurji vasi.

§ 19. pravil pa določa, da skliče zaupnik vsako leto skupinski zbor, poda članom letno poročilo, katero mu mora poslati vodstvo društva: šest tednov pred občnim zborom in tudi dnevni red. Jasno, da morajo v tem biti tudi sestanki za volitev zaupnikov najmanj šest tednov pred občnim zborom. To spada k sklicanju občnega zbora, ki je le tedaj sklepčen, če je pravilno sklican in je po zaupnikih zastopana nad polovica članov.

Za občni zbor, ki bi naj bil 8. aprila, pa niti 10% članov vedelo ni, niti za volitve zaupnikov in kako bi naj potem bila nad polovica članov zastopana?

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Praznovanje v premogovnih revirjih se nadaljuje — obljubljenih naročil ni

Ker obljubljenih naročil za oddajo premoga državnim železnicam TPD ni prejela, je odredila nadaljnje praznovanje po revirjih.

Delavstvo seveda ne more čakati brez zaslužka iz dneva v dan in ker je treba preživljati tudi družine, je načelstvo II. skupine rudarske zadruga naslovlilo na občino Trbovlje to-le vlogo:

P. n. Občinskemu predstojništvu
Trbovlje.

Podpisano načelstvo II. skupine Rudarske zadruga v Trbovljah se ponovno obrača na p. n. naslov z vljudno prošnjo, da se v sedanjih bedi, v katero je rudarsko delavstvo z občutnim praznovanjem prišlo, nakaže delno zaposlenim rudarjem podpora. Rudarsko delavstvo je praznovalo od 28. marca do 6. aprila t. l. Ker so bili vmes tudi velikonočni prazniki, so se zadnja sredstva porabila. Tudi zadolžitev je vsled praznikov večja, kakor bi bilo to v drugem času. Plačilni dan, kateri bo pred prvim majem, bo nudil delavstvu tako skromna sredstva za pre-

življanje, da se zdaleka ne bodo krile najnujnejše potrebe. Ne omenjamo tukaj več obupnega stanja, v katerem se delavstvo nahaja, povdarjamo pa, da bodo sredstva, ki jih bo prejel delavec pri izplačilu in ob sedanjih zaposlitvi, komaj krila odtegljaje za zavarovanje in druge obveznosti.

Iz ozira na dejansko stanje, ki bo nastalo s 1. majem glede prehrane rudarjev in njihovih družin, si dovoljujemo ponovno opozoriti naslov, da je to stanje nevzdržno.

Zato prosimo, da se do 1. maja nudi rudarjem podpora bodisi v katerikoli obliki.

Te prošnje naslavljam tudi na TPD v upanju, da jo bo naslov, kakor tudi TPD po vseh možnostih upoštevala.

Trbovlje, dne 5. aprila 1934.

Načelnik II. skupine:
Pliberšek Franc.

Tak je položaj v vsem revirju. V Zagorju so pretekli teden delali rudarji samo en dan.
Pliberšek Franc:

Doma in po svetu

Odpadniki in nedoslednost. Stranka, delavsko gibanje je ideološka enota, ki jo tvorijo ljudje, individualni ene ideologije. Gibanje je nekako duhovno telo, stroj, ki ima namen služiti svojemu namenu. Delavsko gibanje ima namen ustvariti pravične socialne razmere. Ima namen odpraviti krivice, ne da bi se bratilo z drugimi ideologijami in z drugimi tendencami. To je najvišji cilj. Naravno je, da ta stroj, ki je sestavljen iz milijonov posameznih delcev, ne more biti tako popoln, da bi drobec nikdar ne odpovedal. Zgodi se to. Tudi je treba čistiti stroj, izmenjati v njem slabe dele, rjo in drugo nesnažo z žago, pilo, ščetko. Tako se vrši ta proces tudi v živem delavskem gibanju. Opilki in nesnaža bežijo v stran, zamorčki pa pobirajo svetle opilke, misleč, da so velika dragocenost in bahajo se napram svojim rojakom z novim »bogastvom«. Fama gre med zamorci o svetli dragocenosti, ki jo pa razje rja. Toda fama, reklama je bila, kaj vse drugo. Zamorci se namreč vesele, da so našli svetel opilek mogočnega stroja delavskega gibanja.

Umrl je odvetnik dr. Janko Brejc. Odtvetnik dr. Janko Brejc je pričel svojo politično karijero še kot koncipijent dr. Ivana Šusteršiča (pozneje kranjskega deželnega glavarja). Svojo odvetniško pisarno je odprl v Celovcu, kjer je postal vplivnejši slovenski klerikalni politik. Po prevratu se je vrnil v Ljubljano ter je bil prvi predsednik narodne vlade in pozneje poverjenik za notranje zadeve v narodni vladi v Avstriji leta 1919.

Pozneje se dr. Brejc politično ni več udeleževal. Vodil je v glavnem tudi plebiscitne volitve na Koroškem, ko je šlo za to ali naj določena pasova Koroške pripadata Av-

striji ali Jugoslaviji. Brejc je bil star šele 64 let.

Rudarski glavar inž. Vinko Strgar gre v pokoj. Inž. Vinko Strgar je znan našim rudarjem, ker so se v mnogih primerih obračali nanj v svrhu posredovanja. Mož je služil 34 let. Rojen je bil v Leskovcu na Dolenjskem 1870. Leta 1898. je dovršil leobensko rudarsko akademijo, praksu je vršil v Idriji, dne 3. januarja 1900 pa je postal adjunkt pri okrožnem uradu v Celju. Leta 1907. je prevzel vodstvo okrožnega rudarskega urada v Ljubljani. Po prevratu pa je bil imenovan za rudarskega glavarja, katero mesto sedaj zapušča.

Nizozemski socialisti demantirajo vest, da se je v Amsterdamu vršil kongres socialističnih zastopnikov II. internacionale, na katerem bi se naj bili baje izrekli za pristopitev k III. internacionali. To bi bilo že zato nemogoče, ker so vsi nizozemski socialisti odločno proti fuziji s komunisti. — To je vedel tudi »Slovenec«, ko je ponatisnil omenjeno »senzacionalno vest«, a je molčal ko grob. Sicer pa itak vemo koliko so vredna »Slovenčeva« poročila.

Novi dunajski župan imenovan. Dne 6. t. m. je kancler dr. Dollfuss izročil dr. Rihardu Schmitzu dekret o imenovanju za dunajskega župana. Novi župan je imenoval tri podžupane in sicer bivšega majorja Frica Lahra, dr. Jožefa Kresserja in pisatelja dr. Ernesta Winterja.

Sodružica Wallischeva pride pred poroto, ki bo zasedala v Brucku ta teden. Sodili jo bodo radi njene zvestobe do njenega nepozabnega moža, ki ga v najtežjih trenutkih življenja ni zapustila in radi njene vere v socializem. Z njo vred se bo zagovarjalo še dvanaest članov Schutzbunda iz Beobna, Brucka in Mürschlagla.

Jone Maček:

60

Slučaj Kumberger

»Podobno pravljico sem tudi jaz že slišal,« se je spomnil Čepin. »Je pa vendar precej drugačna. Tudi v tej je bergmandelc pomagal nekemu rudarju pri delu, da bi mu omogočil večji zaslužek, zahteval pa je, da ne sme živiti duši povedati, zakaj on več zasluži. Rudar se je tega tudi dolgo zvesto držal in se ni dal premotiti od svojih tovarišev, ki so mu na vse načine prigovarjali, naj jim pove svojo skrivnost. Nekega dne so ga pa tovariši upijanili in v svoji pijani blebetavosti jim je zaupal, da mu pomaga bergmandelc. Prihodnji šihit so pa našli nesrečnega rudarja na njegovem izkopu raztrganega na drobne kose.«

»Misliš, da ga je bergmandelc raztrgal?« je porogljivo vprašal Janez.

»Menda že. Sicer pa nisem bil zraven.«

»Najbrž se je neroda igral z dinamitom, ki mu je v rokah eksplodiral in ga raztrgal.«

»Lahko je tudi to, a včasih pa človek res ne ve, pri čem da je,« je dvoumno pristavil Kurent.

»Ali veste tudi to, da je bil bergmandelc prvi socialist?« je vprašal Janez in se dvignil s svojega ležišča, mrmraje: »Prokleti okrajki, kako so trdi.«

»Socialist? Bergmandelc pa socialist? Kaj pa kvasiš?« je vzkliknil Čepin in pokazal s kazalcem na svoje čelo, češ, pri tebi tu v glavi ne more biti nekaj v redu.

»Socialist, da! Sicer je to tudi pravljica, a je vsaj toliko vredna, kakor so vaše. Slišal sem jo lansko leto od starega Sitarja, ki jo je pripovedoval na prvomajski veselici gori v Bobnu.«

»Ja, Sitar, seveda Sitar! Ker je sam tak socialist, ni nič čudnega, če je še bergmandelc hotel napraviti socialistom. On vidi vse samo skozi rdeča očala. On bi menda še najraje prišteval k socialistom,« se je užaljeno hudoval Kurent.

»Bo že imel vzroke zato. Sicer pa, po mojem mnenju,« z isto pravico lahko prišteva k »rdečkarjem« kakor k »ajmohtarjem«. Mislim pa, da danes nimamo namena se o tem prepirati,« je menil Janez in se je odkašljajal.

»Torej poslušajte, kaj je pripovedoval Sitar. Pred mnogimi leti so rudarji še veliko bolj trpeli kakor dandanes; delali so samo na dve zmeni, po dvanaest ur vsaki šihit. Poznali še niso ne vrtnih strojev, ne dinamita, ne spuščalnih naprav, ne varnostnih svetilk, še manj pa elektrike. Svoje lesene vozičke so porivali še po lesenih tračnicah. Delo je bilo sila naporno, pomagati so si morali edinole s krampi. Rudo so vlačili iz šahtov z roč-

nimi motovili, na katerih so bile pritrjene dolge vrvi z dežami. Priganjali so jih še bolj kot danes, na vsakem izkopu je prežal po en paznik s palico. Rudar se ni mogel nikamor pritožiti, ker je rudniški gospod bil obenem tudi sodnik v vseh zadevah nad svojimi podložnimi. In čeprav je bilo meso takrat po dva krajcarja funt, polič vina si dobil pa za en krajcar, so vendar dajali rudarjem tako majhno mezdo, da niso mogli ne prav živeti, ne umreti. Rudarji so na tihem vzdihovali in preklinjali svojo usodo in svoje tlačitelje, vendar le, kadar so se čutili varne, sami med seboj: ob nedeljah kje v bližnjem gozdu ali v jami ob kratkem poldnevem odmoru, če ni bilo kakega paznika v bližini. Tako so tudi nekega dne posedli skupaj v rovu, da povzijejo skromno kosilce: ta je imel s seboj košček suhega črnega kruha, drugi nekaj krompirjev v oblicah, oni si je prinesel piskerček suhega fižola.

— Ko bi si mogli privoščiti vsaj košček špeha, so vzdihovali.

— Ko bi nam hoteli plačevati od čevlja, da bi vedeli, koliko lahko zaslužimo. Tako pa, če napravimo še toliko, nam dajo vedno iste krajcarje.

— Ko bi nas pustili delati vsaj deset ur, da bi se mogli malo bolj odpočiti in pošteno obdelati naše krompirjeve grede.

(Dalje prihodnjič.)

Posledica fašizma. Fašizem v Nemčiji je največje zlo za časopisje. Ne le, da je bilo zatrto vse ogromno delavsko politično in strokovno časopisje, izginjati so jeli tudi nekaj ugledni meščanski listi, ker silno naglo pada število naročnikov. Tak je blagoslov ukinitve svobode govora in pisave. Še večje zlo pa bo kulturno nazadovanje, ki mora slediti kulturnemu terorju.

Volitve obratnih zaupnikov v Berlinu so se vršile v neredu. V smislu predpisov določi listo komisar, toda izvoljene so bile v obratih marsikje drugi zaupniki kakor jih je predlagal Hitlerjev pooblaščenec. To kaže na veliko nezadovoljnost v Nemčiji in da delavstvo ni obupalo in se poskrilo.

Demokracija — v Afriki

Etijopija in nje cesar

Abesinski cesar Haile Schlassie je sklical novembra meseca, eno leto po kronanju, prvi parlament svoje dežele. Ta dan je položil tudi temelj parlamentarnemu posloju ter povedal dopisniku »Timesa« svoj program. Rekel je, da študirajo načrte za parlament še v »otroških vrtcih«, tudi še ni zlomljen fevdalni sistem njegovih »baronov«, toda grozovita nesposobnost tega sistema je dokazana. Tudi vlada »enega moža«, cesarja, danes ni primerna; Abesinija se utegne razvijati in more vladati le na konstitucionalni podlagi. Cesar namerava čimprej uvesti konstitucijo, obenem pa ukiniti privilegije tujcev, ki so doslej kontrolirali abesinska pristanišča, železnice, telegrafске zveze in gospodarili z njimi po inozemskem konzulatskem sodstvu, ne pa po abesinskem pravu. Druge točke njegovega programa so: odprava suženjsva, reforma vojske in policije, nova davčna zakonodaja. Tri pokrajine so v tem smislu že organizirane in cesar misli, da sam najbolje ve, kaj potrebuje njegova dežela. V Abesiniji imajo še jako razvito suženstvo, čeprav so tam gospodarji pravzaprav tuji kapitalisti. Značilno je tudi, da se v Abesiniji potegujejo za demokracijo, pri nas v Evropi pa silijo v barbarski absolutizem, v katerem pravi avtokrat, abesinski cesar, da je gnil. »Baroni« so popolnoma nesposobni, pravi namreč abesinski cesar.

Ljubljana

Občni zbor »Splošnega delavskega pravovarstvenega društva« se vrši v torek, dne 17. aprila ob 20. uri v Delavski zbornici, I. nadstropje, z dnevnim redom: 1. Poročilo odbora. 2. Volitve odbora in nadzorstva. 3. Sprememba pravil. 4. Razno. Namen društva je pospeševati spoznanje veljavnih zakonov, uredb in predpisov s posebnim ozirom na delavsko pravo, delavsko zaščito in socialno zavarovanje ter nuditi svojim članom pravno pomoč v stvareh, zadevajajočih njihov delovni ali socialni položaj. Opozarjamo vse člane na ta občni zbor, da se sigurno in točno udeležijo.

Opozorilo naročnikom iz Ljubljane in okolice. Vse naročnike »Delavske Politike« in lokalne zaupnike obveščamo, da je s 1. aprilom 1934 prevzel upravništvo »Delavske Politike« v Ljubljani s. Stanko Jurij. Vse reklamacije, kakor tudi dopise naslavljajte na naslov: »Delavska Politika«, Ljubljana, poštni predal 290.

8. (26.) delavski prosvetni večer kot slavnostno akademijo priredi v proslavo Internacionalnega ženskega dne v soboto, 14. aprila 1934 ob 20. uri v dvorani Delavske bornice »Zveza delavskih žen in deklet« s sodelovanjem »Svobode« in »Zarje«. Na sporedu je: Godba »Zarja« zaigra arije iz opere »Carmen« in »Faust«. Svobodaška Sukova bo recitala »Proletarski mater« in »Otrokova molitev«. Pisatelj Rudolf Golo uh bo predaval o temi »Žena v današnjih družbi«. Solistka Helena Lapajne bo zapela dr. G. Krekovo »Tam zunaj je sneg«, arije iz Bizetove opere »Carmen« in Grečanovega »Ujetnika«. Baritonist Mirko Dolničar pa narodno pesem Moja kosa je križava«, Pavčičevo »Pred durmi in Gerbičovo »Pojdem na prejo«. Priznana violinistka Roza Lubec bo zaigrala Prochazka »Hrepenenje« in »Iz gor« ter Weniavskega »Mazurka«. Nastopil bo priznani »Erika«-šramel in pevski zbor ljubljanske »Sava«. Vstopnice po 3, 2 in 1 Din.

F. Svetek:

Neverjetna indolenca

Celje, aprila 1934.

Gotovo je še vsem v živem spominu dolgotrajna akcija socialnih politikov in raznih delavskih ustanov, da se prične tudi pri nas z javnimi deli in da dobe brezposelni vsaj na ta način nekaj zaslužka in kruha. Slednjič je ideja prodrla, vsaj v višje, vodilne kroge in Dravska banovina je upeljala celo davek, ki se zbira v posebni bednostni sklad.

Nimamo namena spuščati se v razmotrivanja, če se zbira ta sklad po pravilnem ključu in če se ga tudi pravilno deli. Podčrtati hočemo le dejstvo da se sklad zbira in dodeljuje posameznim srezom in občinam z nalogo, da prično s primernimi javnimi deli.

In kaj izvemo? Da leži ta denar v posameznih srezih in občinah neuporabljen, ker te niso pripravile in ne izvajajo skoro nikakršnih javnih del. Naše ceste kriče po popravilu, reke preplavljajo vsako leto cele komplekse rodovitne zemlje, ker niso regulirane. Denar je zbran in čaka poti med ljudi. Brezposelnih imamo cele množice, ki bi radi delali, samo da bi kaj imeli. Najvišja pokrajinska oblast naročuje in pritiska, da bi se dela začela, a vse krahira nad nečuvstvo tistih, ki bi bili v prvi vrsti poklicani, da ta vprašanja načno, tudi če bi ne bilo iniciative od zgoraj.

Človeka mora pri takem razmisljanju pograbiti bes, da ne poželi drugega, kakor da bi se raztegnil zakon o zaščiti države pred vsem nad take-le delikte.

Te dni sem imel priliko ob blizu videti, na kakih bedastostih propada sleherni napor za vsaj delno sanacijo tega, po vseh državah priznano najelementarnejšega vprašanja.

Nadzorni odbor celjske ekspoziture Javne borze dela, pod vodstvom magistratnega

ravnatelja g. Šubica, je pokrenil hvalevredno akcijo, da bi pri izvajanju javnih del participirala tudi Borza dela na ta način, da bi prvenstveno izdajala podpore tistim delavcem, ki bi bili zaposleni pri javnih delih, v kar je po § 86 uredbe upravičena. Na ta način bi borza prispevala nekako tretjino k plači, kar bi bilo za ono korporacijo, ki bi delo izvrševala, velika olajšava, brezposelnim bi bilo pa pomagano, da bi prišli do večjih prejemkov, kakor jih jim nudi Borza dela.

Na tozadevni sestanek so bili povabljeni zastopniki celjske in okoliške občine in srezkega načelstva. Mestni inženjer g. Pristovšek je pa predložil v resnici lep in praktičen načrt in proračun za dela, ki bi se morala izvesti na teritoriju obeh občin in ki bi se financirala, deloma iz podpor borze dela, deloma iz bednostnega fonda, malenkostni preostanek bi pa plačale občine iz svojih sredstev in še to le polagoma.

Zastopnik srezkega načelstva g. ing. Marek se je z akcijo strinjal in povedal, da v svojem delokrogu že vrši nekatera dela s pomočjo financ bednostnega fonda. Najodličnejši zastopniki mestne občine so se tudi izjavili za stvar in človek bi mislil, da bo pred vsem okoliška občina, ki bi imela od omenjenih del največ koristi in ima tudi največje število brezposelnih, z obemi rokami zgrabila za ugodno ponudbo.

Toda stvar poteka tako, kakor vse akcije, ki se dajo izvesti le s pristankom okoliške občine. Na seji okoliškega občinskega sveta, ko je podžupan g. Hrastnik poročal o omenjeni ponudbi, ne le da za stvar ni bilo nikakršnega navdušenja, nasprotno, čule so se pikre opazke kako občina, ki ima od nje največ koristi, ni pripravljena sprejeti te stvari.

Zato bomo napravili odločnejše korake!

Kulturni povzdig delavstva v Trbovljah

Ako bi pisali o pionirskem kulturnem delu med rudarskim delavstvom, bi morali brez dvoma napisati delavsko kulturno in izobraževalno društvo »Svoboda« z velikimi zlatimi črkami, da bi pričale potomcem, da so ravno »Svoboda« in njene bratske predhodnice orale zapuščeno kulturno polje v Trbovljah, sejale izobrazbo, gojile telesno kulturo, vzgajale svoje člane k bratstvu, enakosti in slogi. »Svoboda« je razpršila temo nekulturnosti, ki je decenije vladala v trboveljski dolini in jo spravila v žalosten sloves in ki je imela svoj izvor na deželi, kjer so še danes v pogledu izobrazbe žalostne razmere.

Kdor bi mislil, da to delo ni bilo združeno s trudom, trpljenjem, zatajevanjem samega sebe in požrtvovalnosti, ta ni nikoli delal nesebično v kulturnih organizacijah. In če bi delavstvo zasluže svojih vzgojevalcev hotelo označevati z meščanskim merilom, potem bi pelo slavospeve Majdčim in Korinškom. Ali tega delavstvo ne dela. Delavstvo dobro ve, da delajo voditelji delavskih kulturnih organizacij nesebično iz notranjega prepričanja, da bo le kulturno visoko stoječe delavstvo razumelo doseči človeka dostojno življenje in raztrgati verige današnjega kapitalističnega suženjsva.

»Svoboda« spoznaš po njegovi visoki izobrazbi izmed stotin drugih. To so sadovi kulturnega dela, ki je bilo dostikrat težavno in je nudilo učiteljem bridka razočaranja. Meščanska društva so razpredla široke mreže in lovila v nje tiste, ki jih je pobrala »Svoboda« s ceste, zapuščene na duhu in telesu, jih negovala in vzgajala kakor skrbna mati svojega otroka. Ko je prišel do telesne in duševne moči, je izdal svoje vzgojitelje in se pridružil tistim, ki so se ga sramovali in ga niso poznali, dokler je taval zapuščen po blatni cesti.

Če bi se spoznal na slovesni niso bili gonilna sila delavske izobrazbe, ampak globoko notranje prepričanje, da je treba povzdigniti delavstvo iz temnih globin v solnčno svetle višave spoznanja in duševnega razmaha poedinca, kakor tudi celih delavskih legij.

Zraven duševnega osvobojenja in kulturnega razmaha delavstva je bilo treba delavstvo tudi gospodarsko osvoboditi raznih velikih in malih kapitalističnih izkoriščevalcev. Delavstvo je bilo treba tudi na združnem gospodarskem polju vzgajati za dobre zadrudnike. V tej smeri je zadrudna delavska ustanova »Delavski dom« naredila

velik korak naprej in se je v normalnih priklakah krasno razvijala. Ravno na tem polju se sadovi, ki so jih zraven drugih sadili z vso doslednostjo zgoraj imenovani kulturni pionirji, rodili najlepše sadove. Še danes se pod okriljem in streho zadrudne organizacije »Delavski dom« nudi kulturnim in svobodnim strokovnim organizacijam, kakor tudi delavskim zaupniškim zborom prostore za uspešno izobraževalno in delavsko zaščitno delo širokim delavskim masam v Trbovljah. Ta odsev delavske kulture, delavskega zadrudništva in delavskega zaščitnega dela, ki ima svoje središče v Delavskem domu v Trbovljah, nudi tudi dugim delavskim borcev za kulturo in zaščitno delo vzpodbudo ne samo v Trbovljah, ampak tudi po vseh delavskih središčih Dravske banovine, kakor tudi cele države.

Za nas, ki poznamo globine in višine človeštva, njegove zablode in posledice napačne, da ne rečemo škodljive vzgoje, nas ne preseneča, da se najdejo nasprotniki požrtvovalnega dela za delavski kulturni in gospodarski napredek, saj ima vendar ves kapitalistični svet in njegovi privrski dobiček samo od tega, ako lahko izkorišča neizobražene, nekulturne in gospodarsko za suženj delavske mase.

Preseneča nas pa to, da se najdejo ljudje, ki so poklicani zato, da pospešujejo izobrazbo in napredek delavstva kot občani in državljani, katere plačujejo tudi delavci, pa ovirajo gospodarski in kulturni napredek delavstva s tem, da z grožnjami odvračajo voditelje delavskih kulturnih organizacij od njihovega nesebičnega delovanja. Povdarjamo, in z nami je tudi vsa poštena javnost, da tisti, ki iz klikarskih razlogov prepovedujejo v obliki groženj poštenemu in delavnemu občinskemu uradniku kulturno in gospodarsko sodelovanje z delavci v Delavskem domu, ne spadajo na svoja mesta.

Občinski uradnik, ki je tukaj prizadet, je storil kot socialni referent za trpečo delavstvo v Trbovljah več kot vsi oni, ki se trkajo na »narodna« prsa, češ, mi smo to in to storili. Ako sedaj ta uradnik, ki vrši vzorno svojo najtežavnejšo službo, za katero prejemajo drugi pohvalo, deluje v delavskih kulturnih in delavskih organizacijah v svojem prostem času, potem vrši samo kot dober državljani svojo državljansko dolžnost. Tega se naj zavedajo tisti, ki hočejo iz klikarskih interesov zavrteti kolo časa nazaj. Delavski kulturni borci pa naj zasedejo svoja mesta v delavskih kulturnih organizacijah. Čast, komur čast!

Maribor

dine. Takšne značaje seveda prav radi privoščimo našim nasprotnikom.

»Svoboda« Maribor. V sredo, dne 11. aprila ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice, Maribor, Sodna ulica 9-II diskusijski večer o »Cerkev in fašizem« pod vodstvom akademika s. Dolarja. Snov je zanimiva, zato pridite polnoštevilno.

Novogradnje v Mariboru. Na vogalu Tattenbachove in Kopaljske ulice je začel zobozdravniki dr. Kristan graditi trinadstropno hišo. Dotični vogal bo pri tem močno zaozkožen v prid varnejšemu avtobusnemu prometu. V Vetrinjski ulici so začeli podirati stari hotel »Kosovo«, kjer bodo lastniki »Grajskega kina« zgradili moderno trinadstropno palačo. V pritličju bo restavracija, bar in kegljišče in velika dvorana za kino s 600 sedeži, v III. nadstropju pa moderna stanovanja za samce. Na Osetovi hiši na Glavnem trgu so že pričeli z izdelavo fasade.

Pri opravljanju dela se je pred dnevi nenadoma onesvestila mlada tekstilna delavka, zaposlena v tovarni Doctor in drug.

Slaba in nezadostna hrana je često vzrok takim pojavom.

Vse vrste informacije o vojaštvu daje odslej mestni vojaški urad.

Nožno službo vrši ta teden magdalenška lekarna na Kralja Petra trgu.

Najstarejša Slovenka je umrla v Slovenski Bistrici. Bila je to Jera Jelenova, stara 106 let, ki je že pred 65 leti odovovala. V svoji mladosti je še pomagala pri zidanju južne železnice.

Tihotapca je ujela finančna straža na velikonočno nedeljo zjutraj blizu Svetega Duha na Ostrem vrhu, ko je nosil iz Avstrije 8 kilogramov saharina, 100 vžigalnih kamnov, 1 nov vžigalnik in pol kilograma drož.

Velik požar v Markovcih pri Ptuj je vpepelil sedmerim posestnikom vsa poslopja. Zgorelo je tudi mnogo živine. Škoda znaša preko 400.000 dinarjev, zavarovalnina pa komaj 4000. Združenim gasilcem iz Ptuja in okolice se je komaj posrečilo preprečiti, da ni vsa vsa pogorela.

Godba I. delavskega kolesarskega društva v Mariboru priredi dne 15. t. m. v gostilni Motl (Balon) družbani večer. Vabljeni vsi prijatelji društva in godbe. Početek ob 15. uri. Vstopnine ni.

Murska Sobota

Ustanovni občni zbor »Svobode«. V soboto, dne 14. t. m. se bo vršil ustanovni občni zbor »Delavske kulturne zveze Svobode«, podružnica v Murski Soboti. Ker je to prvo društvo, ki bo po obsegu zajelo vse plasti tukajšnjega delavstva, se pozivajo vsi zavedni delavci, naj z veseljem sodelujejo pri osnutku in obstoju močne kulturne delavske zajejnice.

Železničarji in njihovo podporno društvo

A. Bahun.

Takega razburjenja med železničarji že dolgo ni bilo kot se ga opaža te dni. In to pomeni, da je vendarle še nekoliko življenja v našem železničarju in da ni še popolnoma resigniral in da hoče kljub vsem težavam ter neprilikam živeti. Hoče tudi braniti svoje pravice proti vsakomur, ki bi mu jih hotel teptati. Že nekoliko dni se na železnici skoraj o drugem ne govori kot o podpornem društvu ter o njegovi usodi. Nikoli ni članstvo omenjenega društva pokazalo toliko zanimanja za to svoje društvo, ki pravzaprav pomeni zanj več kot navadno društvo, kot baš v tem trenutku, ko se ima odločiti o nadaljni usodi istega. In temu se ni čuditi, saj je to skoraj edino, kar ono še ima, na kar se sme zanašati in kar bi mu moglo edino služiti v najtežji uri. Društvo pridobiva tembolj na važnosti, čimbolj se železničarji pogreva v bedo ter pomanjkanje. Kajti on si od današnjih prejemkov pri najboljši volji ne more ničesar prihraniti za nepričakovan slučaj nesreče v družini. Zato je zanj ta zavarovalnica, ki si jo je on sam ustvaril s svojimi tovariši na podlagi solidarnosti, neprecenljive vrednosti.

V društvu sta navadno mož in žena in ako se zlasti možu prigodi nesreča, da izgubi celo življenje, tedaj priskoči vdovi, ki je največkrat oblagodarjena z nepreskrbljenimi otroci in v največ slučajih zapuščena od vseh, društvo na pomoč ter ji nudi v najtežjem trenutku pomoč ne le za pogreb, ampak še nekoliko več tako, da ji vsaj v prvem hipu ni treba takoj z otroci na cesto. Predaleč bi me vedlo, ako bi hotel opisati vsestransko važnost tega društva za njega članstvo. Zato se čudim, da so se hoteli gotovi ljudje dokopati do uprave tega društva na tako nenavaden način s tem, da bi dali priliko samo neznatnemu delu članstva gotove struje, da veli delegate za občni zbor, na katerem jim ne bi bilo težko si osvojiti definitivno vodstvo. Medtem ko bi bila množica članstva takorekč brez vpliva, bi nova uprava lahko delala kakoli, a članstvo pa menda ni samo zato tukaj, da bi plačevalo prispevke!

Napačno je, ako kdo misli, da gre pri tej stvari za takozvano nacionalnost, ki se jo skuša vedno in skoraj povsod vrivati v ospredje in ki bi naj služila gotovi kliki kot plašč za dosego korit. Kajti baš te volitve so jasno pokazale, da niso samozvanci hoteli niti vseh svojih ožjih pristašev pripustiti k volitvam delegatov, kar je slednjim odprlo oči in je ravno pri teh ogorčenje največje. Gospoda, ki je videla, kako je v najnovejših časih bilo mogoče osvojiti razne institucije kot je n. pr. Nabavljalna zadruška železniških uslužbencev ter Ljubljansko žel. podporno društvo (na podoben, toda vendar nekoliko manj rafiniran način), si je pač mislila, da so železničarji že tako otopeli, da se velik del istih sploh več ne zanima za to, kar se okrog njega godi, oziroma, da se bodo ustrašili avtoritete in si ne bodo upali niti najmanj ugovarjati. Mislim pa, da so se prepričali o nasprotnem! Lahko rečem, da v tem društvu, ki so si ga baš pred 40 leti ustanovili delavci sami ter ga tudi dolgo časa sami upravljali, ni bilo ne politike in ne boja. Sedaj pa se je znašla skupina ljudi, ki ji ni toliko za namen društva, kolikor za upravo pristradanih milijonov, je začel boji! Tisti, ki so od vsega početka skozi desetletja nosili kapital na kup, bi sedaj ne smeli niti vedeti, kedaj se volijo delegati za občne zbere! Zato pa bi naj oni, ki so prišli k polni skledi in ki tudi sedaj — kot sem informiran — plačujejo manjši prispevek, sami »komandirali«!

Nikoli se nisem vrivaj ali kakorkoli potegoval niti za najmanjše zaupniško mesto v omenjenem društvu, katerega član sem že nad dvajset let, kot tudi ne v kako

Oto Bauer Vstaja avstrijskih delavcev njeni vzroki in posledice

Prevala Talpa

vlada dunajski občini onemogočila gospodarsko in socialno delo.

Povsod se je začel izvajati uprav nesramen pritisk na mišljenje. Železničarje in zvezne nastavlence je vlada z grožnjami, češ, da jih bo sicer odpustila iz službe, prisilila, da so stopili v »Domovinsko fronto«. (Vaterländische Front), ki so jo ustanovili krščanski socialci in heimwehrovci. Vlada je odločila, da smejo biti pri državnih delih in gradnjah, pa tudi pri delu v zasebni industriji, v kolikor je slednja navezana na državna naročila, zaposleni samo taki delavci, ki jih pošljejo na delo heimwehrovske organizacije ali pa krščansko socialne strokovne organizacije. Tako je vlada uprav cinično posiljevala brezposelne, da so stopali v organizacije državnih strank.

Heimwehr je postala pravcata državna ustanova. Kot pomožno policijo in kot pomožno orožništvo jo je plačevala država, obenem pa je bila postavljena pod posebno zakonsko varstvo; vkljub temu pa je imela heimwehr popolnoma svobodne roke v fašistovskem boju proti demokratični ustavi, ki je po imenu še zmeraj veljala.

Vsak petek je zasedal ministrski svet. Vsako soboto smo potem brali, da je vlada znova izdala celo vrsto »zasilnih odredb«, ki je z njimi odpravljala ustave svobodu čline, ki jih je ustava zajemala avstrijskemu ljudstvu, uničevala socialne pridobitve, ki se je zanje delavstvo desetletja borilo, in omejevala samoupravne pravice občin.

Obenem pa je začela Dollfussova diktatura boj proti socialnim pravicam delavcev in nameščencev. Pravno veljavne kolektivne pogodbe, ki so jih sklenile strokovne organizacije s podjetniki, so bile odpravljene kar z vladnimi odredbami, obenem pa je vlada še odredila, da se morajo delavske mezde znižati. Brezposelne podpore so bile bistveno znižane, za nekatere kategorije brezposelnih pa docela odpravljene. Važni socialni zakoni so bili občutno poslabšani. V mnogih industrijskih panogah je bilo prepovedano stavkati, vsaka stavka v takih podjetjih je bila kaznovana z ječo. Delavske zbornice, ki so jih izvolili delavci in nameščenci, so bile razpuščene, prav tako pa tudi obratni zaupniki v državnih podjetjih, ki so jih izvolili delavci; namesto njih je postavila vlada zastopnike iz vrst vladnega tabora.

Proti dunajski občini, ki jo je upravljala socialna demokracija, je začela vlada boj, da bi jo finančno uničila. Z vladnimi odredbami ji je bila odtegnjena tretjina dohodkov, s čimer so pripravili občino na rob finančnega propada; tako je

drugo podjetje, ki ima z denarjem opraviti, zato pa še s tem ni rečeno, da se ne bi zanimal za obstoj ter napredek društva in se čutil nemalo užaljenega, da se me ni obvestilo o omenjenih volitvah. Upam pa, da se bo to prihodnjič zgodilo!

Jesenice

Gigantski boj jeseniških kovinarjev

V zadnji številki je »Delavska Politika« objavila popravek Kranjske industrijske družbe na Jesenicah pod gornjim naslovom. Nas veseli ta pozornost, zlasti nas pa veseli, da je KID smatrala za potrebno, da povdari pravilnost naših navedb. Mi smo vendar vedno trdili, da KID nima prav, ko pravi, da je bil zapisnik z dne 27. februarja t. l. kolektivna pogodba in proti tem našim trditvam je KID vendar v vsem prvem delu svojega dopisa z dne 2. marca t. l. polemizirala in v dokaz svojim trditvam navajala prav tako iste podpise kakor zdaj v popravku. Da pa od 1. 1932 ni obstojala pri KID nobena kolektivna pogodba več in da zgoraj citirani zapisnik ni nikakoli kolektivna pogodba, smo pa dokazali s pravnimi argumenti v našem listu že dne 14. marca t. l. in ugotovilo se je to formalno tudi na pogajanjih s KID od 9. do 10. marca t. l. v Ljubljani in ugotovilo se je to via facti tudi še z dejstvom, da so se nova pogajanja začela na temelju pogodbe iz l. 1932, ne pa na temelju zapisnika z dne 27. februarja 1933. To so dejstva in ničesar drugega tudi mi nismo trdili. Prav tako je KID tudi potrdila svoj namen o znižanju mezd, pa naj bo to v razmerju s posado ali s tono. Bistvo je KID potrdila in s tem je potrdila vse. Koliko pa se je produkcija povišala in kolikšna je zdaj možnost zaslužka, o tem so pa razpravljala in tudi odločila pogajanja v posameznih obratih. Toliko naj bo še naših ugotovitev na popravek in potrditev od Kranjske industrijske družbe.

Ponovna nesreča v Kranjski industrijski družbi. V torek zjutraj, dne 3. t. m. ob 7. uri se je pripetila pri KID ponovna nesreča in sicer na prostoru, kjer režejo staro železo s pomočjo varjenja s kisikom (avtogensko rezanje). Pri takem varjenju je delavcu Alojziju Sušniku eksplodirala pilula napolnjena s kisikom, ki je staro lokomotivo kar raztresnila in zračni pritisk je Sušnika vrgel pod star stroj. Sušnik se je pri tem poškodoval na obrazu in na očeh in prav tako na sluhu. Odpeljali so ga takoj v bolnico KID, zatem pa v Ljubljano, odkoder se je po enodnevnem zdravljenju vrnil v domačo obkrobo. Sluh in vid sta se mu že izboljšala. Ne vemo, kaj je temu vzrok, da se nesreče tako večajo. Bo treba tudi temu posvetiti pozornost.

Blejski kot

Dramatični odsek »Svobode« v Lescah priredi v nedeljo, dne 15. t. m. ob 3. uri popoldne v gasilnem domu v Ribnem predstavo drame Pecije Petroviča »Mrak«. Vse sodruge iz Blejskega kota, zlasti one iz Gorij itd. vabimo, da si to lepo delo ogledajo in tako ocenijo požrtvovalnost leščan-skih Svobodašev.

Ptuj

To je pa res lepa reč! Znano je, da tukajšnja »Svoboda« prireja vsak teden predavanja. Nek gospod pri nekem nacionalnem društvu pa je svojim članom prepovedal posejanje teh predavanj. Gospodu predavanja niso všeč, radi verjamemo. Mladina pa je sita nacionalističnega frazarjenja, vežbanja v kričanju, streljanja in mazarjanja napisov. — Eden, ki prepovedi ne vzame naznanje,

Strokovni pokret

Iz sekcije tekstilnih delavcev S. D. S. Z. J., podružnica Maribor. Preteklo nedeljo se je novi odbor tekstilne sekcije konstituiral ter so bili izvoljeni sledeči sodruzi: Predsednik Zubčić (Hutter), podpredsednik Skamlec (Doctor), tajnik Knapleš (Thoma). Ostali odborniki pa so: Bobanec (Ehrlich), Lebar (Zelenka), Gradišnik (Thoma), Rodošek in Oslak (Hutter), Fers, Hercog, Višič (Ehrlich), Gumzej (Thoma) in Lazar (Doctor). Ta odbor bo v bodoče reševal vsa vprašanja, ki se tičejo tekstilnega delavstva.

Iz sekcije občinskih delavcev. Tudi sekcija občinskih delavcev je dobila novo vodstvo. Na zadnji seji so bili izvoljeni za predsednika s. Šimic, za podpredsednika s. Pivec in za tajnika s. Vertič. Ostali odborniki so: ss. Polančič, Dvorsak, Klep, Košuta.

Iz tovarne Doctor in drug. Predsedniške posle zaupniškega zbora vodi v bodoče s. Črnčec, kar naj delavstvo pri bodočih intervencijah vpoštevava.

Zaupniki pozor! Opozarjamo vse zaupnike, njih namestnike in vse ostalo organizirano delavstvo na prvi strokovni tečaj, ki se vrši v četrtek, dne 12. aprila ob pol 19. uri v Delavski zbornici, II. nadstropje. Pridite točno in zanesljivo.

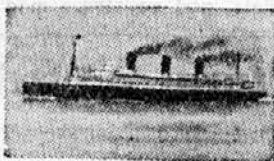
Poročilo o dobro uspelem shodu lesnega delavstva sledi v naslednji številki našega lista.

Sport

»Svoboda« v Murski Soboti. Če bi se na nogometnem igrišču igralo le enkrat po 45 minut, potem se spusti mariborska »Svoboda« lahko z najtežjim nasprotnikom prvega razreda v boj. Imel bi z njo težko delo. Tako se pa na zelenem polju igra dvakrat po 45 minut s petminutnim odmorom in za ta drugi polčas rabi mariborska »Svoboda« še mnogo vztrajnosti, odpora in predvsem traininga, da vzdrži tempo do konca. V nedeljo je igrala »Svoboda« proti mladi in ambiciozni »Panoniji« v Murski Soboti s takim tempom in lepimi kombinacijami, da nas je prijetno presenetila. Ves prvi polčas se je nahajalo skoro vse moštvo. razen obrambe v kazenskem prostoru naprotnika in 6 odličnih golov je bil rezultat tega pridnega dela. Le trikrat je prišel »Svobodin« vratar v položaj, da brani žogo pred svojimi vrati. Videli smo lepe kombinacije, ki so nas navdušile. Temperamentna, često celo nebrzdana suboska publika se je vzorno vedla v očigled jaki premoči »Svobode«. Prvi polčas je končal s 6 : 0 za »Svobodo«. »Če pojde tako dalje, jih bo 12«, so se oglašali kritiki iz prekmurske publike. Ni jih bilo. Moštvo umorno od dolgotrajne vožnje, v svesti si lepega rezultata, je v drugem polčasu vidno popustilo. Igra je bila ves čas več ali manj odprta in nezanimiva. Vratar je bil zaposlen, kot da bi imeli enakovrednega nasprotnika pred seboj. Branil je odlično. Ves drugi polčas je ostal brez vsake spremembe na rezultat. Večkrat so napadali »Svobode« opasno oblegali »Panonina« vrata, ustvarjali zrele situacije in premalo streljali ter preveč kombinirali. V »Panoninem« голу se je nahajal drug mož, ki je imel mnogo sreče, pa tudi talenta, da je uspešno branil navale »Svobode«. Tudi »Svobodini« napadali so bili mnenja, da je za njihov apetit golov dovolj in je tako ostal rezultat do konca nespremenjen. Moštvo »Panonije« precej obeta. Nekaj mož, zlasti obramba in halfi so dobri. Tudi v napadu nekateri nekaj znajo. Je jih pa tudi nekaj zraven, ki se jim vidi, da se bo treba še mnogo učiti v praksi in teoriji. Klub sam ima dobro vodstvo, ki vidi v športu več nego pristoje sovraštvo in mržnjo do nasprotnika. To je porok, da bo postal kmalu opasen konkurent »Mure«. Sodil je dobro g. Bizjak.

III. Delavska olimpijada v Pragi

Od 5. do 8. julija

Amerika, Švica in Finska na Olimpijadi

Razven že javljenih delegacij se pripeljejo na Čehoslovaško delavsko Olimpijado v velikem številu zlasti ameriški Čehoslovaki z ladjo »Le de France«, ki se odpeljejo v dveh delih iz New Yorka dne 5. maja in drugi del dne 16. junija. Za ta izlet Amerikancev v Prago vršijo češki in slovaški sodruzi v Ameriki veliko propagando v časopisih in z velikanskimi lepaki. Oficijelno pridejo iz Amerike na Olimpijado »Zveza Ameriških delavskih Sokolov« (socialisti) in Delavske telovadne zveze.

Finska bo poslala večjo delegacijo Zveze žen, ki se bodo udeležile mednarodne tekme in bodo priredile tudi posebno telovadno akademijo, na kateri bodo predvajale domače ritmične vaje.

Iz Švice je prijavljen švicarski delavski savez, ki bo poslal v Prago vzorno društvo borcev za nastop na telovadnem orodju.

Praški listi opozarjajo na udeležbo Jugoslavije, ki bo poslala iz Sarajeva lahke

Lep pričetek v nogometnem prvenstvu! Končno smo tudi mi deležni one boleznii, ki pravkar razsaja skupno z gospodarsko krizo. Prišla je iz »civiliziranega« sveta in je v Ameriki, Italiji in še marsikje drugje izredno priljubljena. Medsebojna sportska obracunavanja s pestmi, brami in z junaškim sodelovanjem publike. Če dandanes ne stopi publika na igrišče ali pa da ne spušča zverinskih glasov, tekma skoroda ni več zanimiva. In kje je vzrok temu? O tem ni treba mnogo razmišljati, brskone bo vsak sam hitro rešil zagonetko. Pri večrajšnji nogometni tekmi med ljubljansko Ilirijo in tukajšnjim Mariborom, ki je s 3 : 2 podlegel po ostri borbi, kjer se je bolj gledalo na igralca kot na žogo, je prišlo 7 minut pred zaključkom igre do incidenta, ki bo brez dvoma imel še posledice. Ilirski napadalec se je zaletel v mariborskega golmana in ga ranil v spodnji del telesa; v hipu so se preostali igralci (šest jih je bilo med tekmo izključenih) začeli prerekatii, nato pa so se dejansko spopadli, obenem so vdrli na igrišče bojaželjni gledalci in s palicami in pestmi pričeli udrihati po Ilirčanih. Šele ojačena policija je vročekrvneže razgnala. — H koacu pa pravimo: naj mesščanski športniki obracunavajo med seboj kolikor jih je volja, če je njim prav, je tudi nam!

Razno

Dnevnik Ivara Kreugerja, zloglasnega švedskega kralja vžigalic in velikega finančnega pustolovca, ki je končal s samomorom, bodo sežgali. Komisija za proučavanje svetovnega finančnega poloma in škandala, ki ga je Kreuger povzročil, je končala svoje delo, pri čemer ji je omenjeni dnevnik služil kot neprecenljiv dokument, ker so bile v njem opisane vse transakcije in osebe, ki so bile s Kreugerjem v zvezi. Velike ameriške in angleške tiskovne založbe so ponujale milijonske vsote, da bi se jim dnevnik prepustil v objavo, tudi švedski državni muzej je prosil zanj, a komisija je vse ponudbe zavrnila, ker bi objava tega dnevnika pomenila nepregleden mednarodni škandal, ker skoraj ni države, ki bi ne bila po svojih državnih v njem zastopana.

Nova trgovina z moko!

V Celju na Kralja Petra cesti šte. 31 poleg Konzumnega društva se prodajajo vseh vrst mlev iz valjčnega mlina Teharje. — Za izvrstno kvaliteto jamči in se za obilen obisk najlepše priporoča

POCAJT FRANJO

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnе v Mariboru. — Telefon šte. 2324.